

3. Кредитними:

- банки стягують високу комісію за обслуговування кредиту, а також різні додаткові комісії;
- банки не попереджають клієнтів про те, що під час «кредитних канікул» їм доведеться погашати відсотки за кредитом;
- змінюють умови надання кредиту після закінчення певного терміну.

Тому під час вибору банку слід звернути увагу на час роботи на ринку, популярність бренду, репутацію, розгалуженість регіональної мережі. Потрібно уважно читати кредитний договір перед його підписанням, вимагати в банку повну тарифну сітку надаваних клієнтові послуг і цікавитися, за яких умов (бажано на прикладах) може змінитися відсоткова ставка за кредитом. Краше, щоб усі тарифи на послуги з оформлення й обслуговування кредиту були прописані в кредитному договорі й були зафіксованими на день підписання документа й видачі позики [1].

1. Руденко В. Пастка 22 % // "Контракти". – 08.09.2008. – № 36.
2. Гриньков Д. Вкладчивые манеры // Тиждневик «Бизнес». – 13 жовтня 2008 року. – № 41 (820). – С. 52–56.
3. www.bank.gov.ua.

Н.В. Данильченко

студентка гр. ЕФІ-45.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Кривцун І.М.

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ НАДІЙНІСТЬ БАНКУ

Сьогодні банківська система України, її розвиток та особливості функціонування є об'єктом досліджень багатьох економістів. Серед безлічі аспектів дослідження особливо актуальним є питання надійності банків. Необхідність оцінки надійності банку до початку співпраці з ним обумовлена його призначенням як фінансового посередника. Адже у разі виникнення проблем в діяльності банківської установи це автоматично відобразиться на його клієнтах, а отже, і на економіці країни.

Жодна фінансова установа не може спричинити таких масштабних наслідків у разі банкрутства, як банк. Надійність банку залежить від багатьох чинників, і для кожного суб'єкта вони індивідуальні. Саме тому визначення поняття «надійність банку» як кінцевий результат потребує глибокого дослідження.

Чинники, які визначають надійність банку, умовно можна поділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх належать чинники, обумовлені впливом зовнішнього середовища на банк, тобто чинники, що визначають стан фінансового ринку, національної й світової економіки, політичний клімат у країні, а також форс-мажорні обставини. Якщо ж дія зовнішнього середовища порівняно стабільна, то становище банку визначається внутрішніми (ендогенними) чинниками [1].

До внутрішніх належать чинники, обумовлені професійним рівнем персоналу і якістю менеджменту, а також: стратегія банку, забезпеченість власним капіталом, внутрішня політика банку. Крім того, до внутрішніх чинників надійності банку належать фінансова звітність, зокрема її якість, склад акціонерів банку, розмір та масштаби діяльності банку, консервативність, прозорість і публічна активність.

У ситуації, коли на ринку є багато різноманітних банків, пересічному споживачеві дуже важко вибрати саме той банк, якому можна було б довірити свої заощадження і з яким хотілося б продовжувати співпрацю в майбутньому. Тому наведемо найважливіші для пересічного споживача критерії надійності банків [2].

Першим критерієм надійності банку є розмір активів банку. Вважається, що чим більші активи банку, тим вища його надійність. З одного боку, це справді так, але вищим показником є не просто розмір активів, а й те, як банк представлено в матеріальному вираженні. Тут мається на увазі кількість філій, відділень, банкоматів, пунктів видання споживчих кредитів тощо, що безпосередньо цікавить пересічного споживача.

Наступним критерієм надійності банку є розмір регулятивного капіталу. Вибираючи банк, якому можна довірити свої гроші, слід звернути увагу на розмір регулятивного капіталу та адекватність регулятивного капіталу, які, по суті, є критеріями надійності та платоспроможності банку. Регулятивний капітал є своєрідною «подушкою безпеки», оскільки це саме та частина капіталу банку, яку він може використувати для покриття непередбачуваних витрат. Адекватність регулятивного капіталу відображає спроможність банку своєчасно та в

повному обсязі розраховуватися з клієнтами за свої борги. Чим вище значення цього показника, тим надійнішим є банк для споживача.

Третім критерієм надійності банку є структура залучених коштів, яка відображає джерела формування банком своїх ресурсів. У світовій практиці виділяють роздрібні банки, які спеціалізуються на обслуговуванні дрібних клієнтів, та корпоративні банки.

Оптимальним з точки зору співвідношення високої дохідності та прийняттого рівня ризику є роздрібний банк, діяльність якого буде спрямована на обслуговування сотень тисяч дрібних клієнтів. Це забезпечить зниження ризику раптового значного відтоку коштів, наслідком якого може стати дефіцит ресурсів та неплатоспроможність банку, оскільки в такому випадку велика кількість депозитних вкладів розміщується в такій самій великій кількості дрібних кредитів.

Окремо хотілося б звернути увагу на ощадні банки. Цей статус надається банку, якщо більш ніж 50 % його залучених коштів — це вклади фізичних осіб, та передбачає, що до такого банку як гаранта вкладів фізичних осіб НБУ ставить жорсткіші вимоги, ніж до універсальних фінансових організацій. Так, для порівняння, показник миттєвої ліквідності ощадного банку повинен бути не менший, ніж 30 %, а універсального — не менший, ніж 20 %.

До того ж до ощадних банків застосовуються суворіші обмеження стосовно обсягів кредитів, що видаються одному контрагентві. А дотримання жорсткіших вимог означає вищу надійність банку, і, як результат, — мінімізацію ризиків для вкладників.

Дуже важливим є й те, як банк розпоряджається довіреними йому коштами. Тому четвертим ми проаналізуємо критерій розміщення ресурсів. В ідеалі у банку не повинно бути інших видів бізнесу, крім безпосередньо банківського. Оскільки додатковий і до того ж не властивий йому бізнес означає додаткові ризики. Для недопущення великого обсягу ризикованих операцій з інвестиціями НБУ обмежив максимальну загальну суму інвестування в цінні папери на рівні 60 % від активів.

При розміщенні своїх ресурсів перед банком постають два шляхи: чи робити ставку на великих клієнтів – юридичних осіб, чи видавати велику кількість дрібних кредитів фізичним особам. Як і у випадку із залученими коштами, перевага маси дрібних клієнтів над кількома великими забезпечує «розсіювання» ризику за рахунок того, що ймовірність неповернення значного кредиту великою компанією

значно вища, ніж імовірність неповернення великої кількості дрібних кредитів. Це пов'язано з тим, що надійність великих позичальників безпосередньо залежить від стабільності їхнього бізнесу, а фізичні особи, як свідчить практика, повертають гроші регулярно. А вчасне повернення кредитів банку є гарантією вчасного розрахунку із вкладниками та виконання банком своїх зобов'язань.

Розвиток карткового бізнесу та ринок електронних переказів є п'ятим критерієм надійності банку. Високий рівень карткового бізнесу та послуг електронних переказів є додатковим чинником зниження банківських ризиків та свідченням надання банком максимально широкого спектра банківських послуг роздрібному клієнтові. Водночас хотілося б зазначити, що картковий бізнес та система електронних переказів коштують дуже дорого, у зв'язку з цим розвивати ці напрями можуть дозволити собі тільки великі, надійні та високодохідні банки, які працюють на перспективу та піклуються про своїх клієнтів.

Не менш важливою є також дохідність банку – шостий критерій надійності банку. Дохідність банку виявляється у показнику фінансового результату. Оскільки кредити корпоративним клієнтам видаються з меншою маржею, ніж фізичним особам, то перевага останніх у кредитному портфелі означає для банку більший рівень дохідності. А від цього напряму залежить надійність та потенціал для подальшого розвитку та посилення позицій на ринку.

Не останнє місце посідає сьомий критерій надійності банку – імідж та репутація банку, які є підтвердженням того, що протягом багатьох років банк успішно розвивається.

Отже, з огляду на зазначене, можна зробити висновок, що надійність банку визначається багатьма чинниками, єдиної класифікації яких не існує. Кожен майбутній партнер чи клієнт має свою думку щодо того, яким є надійний банк. Головне – не помилитись.

1. www.rusnauka.com. 2. www.pravex.com.